

חוק התקנים, תשי"ג—1953 *

1. בחוק זה — פירושים
- „מצרך“ פירושו — מטלטלים וכן כל מבנה או מיתקן, אפילו הם מחוברים למקרקים, להוציא רפואות;
- „מיפרט“ פירושו — תיאור תכונותיו של מצרך, ובכלל זה פרטים אלה, כולם או מקצתם; מהותו, תהליך ייצורו, מטרת שימושו, דרכי סימונו, פעולתו, דרכי בדיקתו, איכותו, התקנתו, וכן תכונות החלקים או החמרים שמהם מורכב המצרך;
- „מכירה“ לרבות גרם מכירה, החזקה לשם מכירה, חליפין או השכרה;
- „חוק זה“ לרבות התקנות שהותקנו והצווים או האכרזות שניתנו לפיו.
2. (א) מוקם בזה גוף מאוגד בשם „מכון התקנים הישראלי“ (להלן — המכון).
 (ב) המכון זכאי להתקשר בחוזים, לרכוש ולהחזיק נכסים ולהוציאם מרשותו ולהיות צד בכל הליך משפטי ובכל משא ומתן אחר.
- (ג) המכון יעמוד לבקרתו של מבקר המדינה, כאמור בסעיף 7 (ה) לחוק מבקר המדינה, תש"ט—1949 ג.
3. ואלה מוסדות המכון:
- (1) ראש המכון ושני סגניו;
- (2) הועד הפועל;
- (3) המועצה הכללית.
4. (א) הועד הפועל של המכון, באישור המועצה הכללית, יתקין, תוך שנה אחת מיום תחילת תקפו של חוק זה, תקנון לפעולות המכון (להלן — התקנון), שיהיה למכון היסוד היחיד לשימוש בסמכויותיו לפי חוק זה, והוא רשאי, באישור כאמור, להכניס בו שינויים ותיקונים.
- (ב) בתקנון ייקבעו —
- (1) סמכויותיהם של מוסדות המכון;
- (2) הרכבה של המועצה הכללית וסדרי כינוסה;
- (3) הרכב הועד הפועל, אופן בחירתו ותקופת כהונתו, ובלבד שיהיו בין חבריו שלושה חברים שנתמנו על ידי הממשלה והודעה על מינוים פורסמה ברשומות.
- (4) תנאי החברות במכון, זכויותיהם וחובותיהם של החברים לסוגיהם, סדרי קבלת חברים והדרכים להפסקת החברות;
- (5) סמכויותיו של הממונה על התקינה במכון;
- (6) דרכי המכון בביצוע סמכויותיו;
- (7) כל ענין אחר הבא להסדיר פעולתו של המכון ששר המסחר והתעשייה הורה לקבעו בתקנון.

* נתקבל בכנסת ביום ד' בשבט תשי"ג (20 בינואר 1953); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בהצעת חוק 103 מיום כ"ב בשבט תשי"ב (18.2.52), עמ' 110.
¹ ספר החוקים 8 מיום כ"ה באייר תש"ט (24.5.49), עמ' 33.

(ג) התקנון, וכל שינוי או תיקון בו, טעונים אישור של שר המסחר והתעשייה ויפורסמו ברשומות.

(ד) לא התקין הועד הפועל את התקנון תוך התקופה המפורשת בסעיף קטן (א), יתקינו שר המסחר והתעשייה, ודינו יהיה לכל דבר כאילו הותקן כאמור בסעיף קטן (א).

הממונה על
התקינה

5. שר המסחר והתעשייה ימנה את הממונה על התקינה (להלן — הממונה), במינוי שהודעה עליו פורסמה ברשומות.

תקו

6. המכון, והוא בלבד, רשאי לקבוע מיפרט, או כללים טכניים של תהליך עבודה, כתקן ישראלי (להלן — תקן); המכון יפרסם כל תקן בדרך הנראית לו.

כללים לעיבוד
טכניים

7. המכון לא יקבע תקן, אלא אם עובד בהתאם לכללים שנקבעו על ידי המכון באישור שר המסחר והתעשייה ופורסמו ברשומות; הכללים יכילו הוראות בדבר השתתפותם של רשויות המדינה ושל נציגי היצרנים והצרכנים, המעוניינים בתקן מסויים, בעיבוד של אותו תקן.

תקו רשמי

8. (א) שר המסחר והתעשייה רשאי, לאחר התייעצות עם נציגי היצרנים והצרכנים ואם הוא משוכנע שהדבר דרוש לשמירה על בריאות הציבור או על בטחונו, או להבטחת רמה נאותה לתוצרת הארץ או לשיפורה, להכריז, באכרזה שפורסמה ברשומות, על תקן מסויים כעל תקן ישראלי רשמי (להלן — תקן רשמי).

(ב) בכל אכרזה לפי סעיף קטן (א) יצוינו המקום, או המקומות, להפקדת התקן שהכריזו עליו כאמור, וכל אדם יהיה זכאי ללא כל תשלום לעיין בו כאמור.

(ג) תקפה של אכרזה לפי סעיף קטן (א) הוא מתום ששים יום מיום פרסומה ברשומות או ממועד מאוחר יותר ששר המסחר והתעשייה קבע באכרזה, בדרך כלל או לגבי ייצורו בלבד של המצרף.

(ד) היה מצרף מסויים מן הסוג שמהותו, או תהליך ייצורו, מסורים בחוק לסמכותה של רשות מסויימת, לא יכריז שר המסחר והתעשייה אכרזה לפי סעיף קטן (א) לגבי אותו מצרף, אלא בהסכמת השר הממונה על ביצוע אותו חוק; אולם משהסכים אותו שר לאכרזה, יחולו הוראותיה על אף כל הוראה שניתנה על ידי אותה רשות.

חובת שמירה
על תקו רשמי

9. לא ייצר אדם מצרף, שמיפרט שלו נקבע כתקן רשמי, ולא ימכרו, ולא ייבאו ולא ייצאו, ולא ישתמש בו בכל עבודה שהיא, ולא יבצע עבודה שהכללים הטכניים של תהליכה נקבעו כתקן רשמי, אלא אם התאימו המצרף או תהליך העבודה לדרישות התקן הרשמי, או אם נקבעה הוראה אחרת באכרזה שבה הוכרו התקן כתקן רשמי.

הבטחת
השמירה על
תקו רשמי

10. (א) הממונה רשאי בכל עת לערוך בקורת על מנת לבדוק אם ממלאים אחרי הוראות סעיף 9.

(ב) בעריכת בקורת לפי סעיף קטן (א) רשאי הממונה, וכל אדם שהוסמך לכך על ידי הממונה —

(1) להיכנס, בכל עת המתקבלת על הדעת, לכל מקום שיש לו יסוד להניח שמייצרים בו או מחזיקים בו מצרף שמיפרטו נקבע כתקן רשמי, או שמבצעים בו או ביצעו בו עבודה שהכללים הטכניים של תהליכה נקבעו כתקן רשמי, ולבדוק כל מצרף או תהליך עבודה וכל דבר הנמצא באותו מקום, וליטול דוגמה מכל מצרף לשם בדיקה;

(2) להשתמש בכל הסמכויות הנתונות בסעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות) ¹ לקצין משטרה בדרגת מפקח, וסעיפים 3 ו-4 לפקודה האמורה יחולו על כל הודעה שהוא רשם תוך שימוש בסמכויות אלה.

(ג) כל אדם אחראי הנוגע בדבר חייב, ככל שיידרש לכך על ידי הממונה, למסור לו ולמי שהוסמך על ידיו ידיעות ומסמכים, שלדעת הממונה יש בהם כדי להקל את ביצועו של חוק זה, לרבות תעודת בדיקה לפי סעיף 12, אולם לא יידרש אדם למסור ידיעות או מסמכים העלולים לגלגל עליו אשמה פלילית.

(ד) כל אדם המבצע עבודת בניה או התקנה (אינסטלציה), הטעונה קבלת היתר או אישור, בתוקף חוק או מכוח אחר, מאת מוסד ממשלתי או מוסד של רשות מקומית, או מאת בעל זכיון מטעם המדינה שאושר לצורך סעיף זה על ידי הממונה, ישיג ויציג לפניו, ככל שיידרש על ידיהם, תעודת בדיקה כמתואר בסעיף 12, שתעיד על התאמת המצרכים, שבהם הוא משתמש או השתמש בביצוע העבודה, לדרישות תקן רשמי; אולם לא יידרש אדם להציג תעודת בדיקה לגבי מצרך שיש עליו תו תקן כאמור בסעיף 11.

11. (א) שר המסחר והתעשייה יקבע, בצו שפורסם ברשומות, סימנים לאישור התאמתו של מצרך לתקן או לתקן רשמי; לכל סימן כזה ייקרא „תו תקן“.

תו תקן

(ב) כל המייצר מצרך המתאים לדרישות תקן או תקן רשמי, הכל לפי המקרה, רשאי, לפי היתר מאת המכון, לסמן את המצרך בתו תקן; המכון רשאי בכל עת לבטל היתר כזה.

(ג) לא יסמן אדם כל חומר וכל מוצר בתו תקן אלא בתוקף היתר שניתן כאמור בסעיף קטן (ב).

(ד) דרכי קביעתו של תו תקן והשימוש בו יוסדרו בתקנות.

12. (א) המכון, וכל מי שאושר לענין זה בכתב על ידי הממונה, רשאים לבדוק את מידת התאמתו של מצרך לתקן, או לתקן רשמי, ולתת תעודת בדיקה על כך.

תעודת בדיקה
כדבר התאמה
לחוק

(ב) שיעור השכר בעד בדיקה ייקבע בתקנות.

(ג) תעודת בדיקה שניתנה כאמור בסעיף קטן (א), תשמש ראיה לתכנה כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

13. (א) אסור לאדם —

איסורים

(1) להשתמש במלים תקן, סטנדרד ונורמה, או במלים קרובות לאלה, על כל נטיותיהן (להלן — מלים מוגנות), לתיאור מיפרט, או כללים טכניים, שלא נקבעו כתקן או כתקן רשמי;

(2) להשתמש במלה מהמלים המוגנות כשם לעסקו, או לפעולות עסקו, ללא היתר מאת שר המסחר והתעשייה; הוראה זו לא תחול על אדם שהשתמש כאמור לפני תחילת תקפו של חוק זה;

(3) לתאר מצרך, בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת שהיא, תיאור העלול לעורר את הרושם שניתן היתר לסמנו בתו תקן, אלא אם נוכח שאמנם ניתן היתר כזה;

(4) לסמן מצרך באופן העלול לעורר את הרושם, כי המצרך מתאים לתקן או לתקן רשמי פרט לסימון כחוק בתו תקן.

(ב) בסעיף זה, „מצרך“ לרבות האריזה, העטיפה, הסליל או כל דבר אחר, שבהם נמכר המצרך, וכן כל פתק המחובר להם או למצרך.

¹ חוקי א"י, כרך א', פרק 5"ד, עמ' 430.

14. על אף האמור בפקודת סימני המסחר, 1938, לא יירשם, לאחר שנקבע תו תקן, כל סימן מסחרי הדומה לאותו תו תקן, או העלול לעורר את הרושם שניתן לבעליו היתר להשתמש באותו תו תקן; וכן לא יירשם, אחרי תחילת תקפו של חוק זה, סימן מסחרי הכולל מלה מהמלים המוגנות.

15. מצרכים מתוצרת חוץ המתאימים לתקנים של ארץ מוצאם, ומצרכים מתוצרת הארץ המיועדים ליצוא והמתאימים לתקנים של הארץ שאליה הם מיועדים, מותר לציין את התאמתם כאמור בסימן מיוחד על המצרך, בתנאי שיצויין על המצרך גם שמו, או סימנו המסחרי הרשום, של היצרן.

16. (א) שר המסחר והתעשייה רשאי, בצו שפורסם ברשומות, לפטור ממילוי אחרי דרישות תקן רשמי —

(1) בדרך כלל ולתקופה מוגבלת; או

(2) לצרכי ביצוע עבודה מסויימת על ידי מוסד ציבורי או למען מוסד ציבורי, לפי בקשתו.

(ב) שר המסחר והתעשייה רשאי, בצו שפורסם ברשומות, להתיר את ייצורו לשם יצוא ואת יצואו של מצרך שאינו מתאים לדרישות תקן רשמי.

17. (א) אדם שעשה אחת מאלה:

(1) לא מילא אחרי דרישות תקן רשמי;

(2) מנע את הממונה מבצע סמכויותיו לפי חוק זה, או הפריע לו בכך;

(3) מכר מצרך מסומן בתו תקן בידיעה שהסימון נעשה ללא היתר מאת המכון, או שהיה יסוד להניח שהסימון נעשה ללא היתר כזה;

(4) עבר באופן אחר על הוראה מהוראותיו של חוק זה,

דינו — מאסר עד שנה או קנס עד אלפיים לירות או שני הענשים כאחד.

(ב) נעברה עבירה לפי סעיף קטן (א) על ידי חבר בני אדם, אשם בעבירה גם כל אדם אשר בשעת ביצוע העבודה היה חבר הנהלה, מנהל, שותף או פקיד אחראי באותו חבר, אלא אם יוכיח שהוא נקט בכל האמצעים המתקבלים על הדעת להבטחת שמירתו של חוק זה.

(ג) בצאת אדם חייב בדין בעבירה לפי סעיף קטן (א), רשאי בית המשפט, נוסף לכל עונש אחר, לצוות על השמדתו או על החרמתו של כל מצרך שנעברה בו עבירה כאמור; ציווה בית המשפט על החרמת המצרך, ינהגו בו כפי שיוורה שר המסחר והתעשייה.

18. האמור בחוק זה אינו בא לגרוע מכל חוק אחר.

19. לגבי הוראות חוק זה דין המדינה ומוסדותיה כדין כל אדם אחר.

20. הוראות סעיף 9 לא יחולו על כל ציוד צבאי המיועד לצבא-הגנה לישראל, אם שר הבטחון שיחרר אותו, בתעודה בחתימת ידו, מהוראות הסעיף האמור, והודיע על כך בכתב לשר המסחר והתעשייה.

21. שר המסחר והתעשייה רשאי, בכתב העברה שהודעה עליו פורסמה ברשומות, להעביר לממונה סמכויותיו לפי חוק זה, כולן או מקצתן, פרט לסמכות להתקין תקנות, לאשר את תקנון המכון והסמכות למנות את הממונה.

¹ ע"ר מס' 843 מיום 24.11.38, תוס' 1, עמ' 108.

22. (א) בסעיף זה —

„החברה הקיימת” פירושו — החברה המוגבלת בערבות הרשומה בשם „מכון התקנים הישראלי” ;

„זכויות של חברה” פירושו — כל הנכסים שבבעלותה או שבהחזקתה, מקרקעים ומטלטלים, כל זכות ראויה או מוחזקת, וכל טובת הנאה שיש לה בכל נכס וכל החובות שחייבים לה וכל ההתחייבויות הקיימות כלפיה ;

„התחייבויות של חברה” פירושו — החובות שהיא חייבת בהם וההתחייבויות שהיא קיבלה על עצמה כחוק ;

„תקנות ההתאגדות” לרבות תזכיר ההתאגדות.

(ב) ביום תחילת תקפו של חוק זה יעברו למכון כל הזכויות וההתחייבויות של החברה הקיימת.

(ג) עד שייקבע התקנון —

(1) ישמשו תקנות ההתאגדות של החברה הקיימת תקנון כמשמעותו בחוק זה, בשינויים הנובעים מהוראות חוק זה ובשינויים המחוייבים לפי הענין ;

(2) ישמשו המועצה הכללית והועד הפועל של החברה הקיימת כמועצה הכללית וכוועד הפועל של המכון, אלא שיצורפו לוועד הפועל, מיום תחילת תקפו של חוק זה, שלושה חברים שנתמנו על ידי הממשלה.

(ד) כל מי שהיה חבר בחברה הקיימת ערב תחילת תקפו של חוק זה, יהיה לחבר המכון ודינו יהיה לכל דבר כאילו נהיה לחבר במכון בהתאם לתקנון.

(ה) מיפרטים וכללים טכניים של תהליכי עבודה, אשר לפני תחילת תקפו של חוק זה פורסמו, על ידי החברה הקיימת, בשם תקנים ישראליים ואשר היו קיימים כתקנים ישראליים ערב תחילת תקפו של חוק זה, יראו אותם כאילו נקבעו כתקנים כאמור בסעיף פים 6 ו-7.

23. שר המסחר והתעשייה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו, לרבות תקנות הקובעות אגרות לצורך חוק זה.

ביצוע ותפנות

פרץ ברנשטיין
שר המסחר והתעשייה

לוי אשכול
שר האוצר
ממלא מקום ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה